

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/129/2014
Identifikačné číslo spisu: 7712203995
Dátum vydania rozhodnutia: 10.02.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:7712203995.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu KOM, s.r.o., so sídlom v Rozhanovciach, ul. Pokroku 8, v dovolacom konaní zastúpeného Mgr. Tomášom Kreibikom, advokátom so sídlom v Košiciach, Opálová 18, proti žalovanému JS. U., advokátovi so sídlom v H. o zaplatenie 483 656,80 €, ktorá vec bola vedená na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 11 C 27/2012, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. novembra 2013 sp. zn. 6 Co 144/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 29. novembra 2013 sp. zn. 6 Co 144/2013 potvrdil uznesenie Okresného súdu Michalovce (ďalej len „súd prvého stupňa“) z 26. februára 2013 č. k. 11 C 27/2012-82, ktorým zastavil konanie o žalobe o uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 483 656,80 € spolu s príslušenstvom. Rozhodol tak majúc za to, že súd prvého stupňa dôvodne zastavil konanie, keďže žalobca, ktorý nebol oslobodený od súdnych poplatkov, napriek výzve súdny poplatok nezaplatil, hoci o následkoch jeho nezaplatenia bol poučený.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie, a pre rovnaké vady i rozhodnutie súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že napadnutým rozhodnutím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Predmetnú vadu konania vidí žalobca v nesprávnom výklade a aplikácii ustanovenia § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho konania, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) v uznesení súdu prvého stupňa z 5. septembra 2012 č.k. 11 C 27/2012-66 a v uznesení odvolacieho súdu z 18. decembra 2012 sp. zn. 6 Co 294/2012, ktorým mu nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, v dôsledku ktorej vady bolo konanie o jeho žalobe napokon zastavené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods.

1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Vychádzal pritom z týchto záverov:

Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania tohto princípu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť. Princíp právnej istoty nachádza svoje miesto aj Občianskom súdnom poriadku v ustanoveniach, ktorými sú upravené podmienky prípustnosti dovolania.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie žalobcu smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bolo zastavené konanie.

Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže žalobcom podané dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu, prípustnosť jeho dovolania z ustanovení § 239 O.s.p. nemožno vyvodíť.

Vzhľadom na vyššie uvedené, prípustnosť dovolania žalobcu by zakladala iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. totiž nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Ak je konanie postihnuté niektorou z týchto väd, možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie

nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodíť.

S prihliadnutím na obsah dovolania žalobcu dovolací súd sa potom osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdu nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď súd zastaví konanie, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky. O takýto prípad ale v preskúmvanej veci nejde.

Zo spisu súdu prvého stupňa vyplýva, že súd prvého stupňa listom z 24. januára 2013 (č.l. 80 spisu) vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy zaplatil súdny poplatok 16 596,50 € za žalobu s tým, že ak nebude poplatok v určenej lehote zaplatený, súd konanie zastaví. Výzva bola žalobcovi doručená 4. februára 2013 (doručenka pripojená k č. 1.80 spisu). Žalobca v súdom určenej lehote súdny poplatok nezaplatil. Súd prvého stupňa potom uznesením z 26. februára 2013 č.k. 11 C 27/2012-82 konanie zastavil. Na odvolanie žalobcu odvolací súd uznesením z 29. novembra 2013 sp. zn. 6 Co 144/2013 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nepochybne vyplýva, že súd zastavil konanie o žalobe žalobcu o splnenie povinnosti žalovaným z dôvodu, že žalobca v súdom určenej lehote nezaplatil súdny poplatok, hoci o následkoch jeho nezaplatenia bol poučený.

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený. Súd vyzve poplatníka na zaplatenie poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania predtým, ako nariadi pojednávanie tak, aby lehota od zaplatenia poplatku do pojednávania, vydania platobného rozkazu a rozkazu na plnenie alebo rozhodnutia bez nariadenia pojednávania nebola dlhšia ako dva mesiace; túto lehotu môže predseda súdu z dôležitých dôvodov predĺžiť.

Podľa dovolacieho súdu súdy nižších stupňov na zistený stav použili správny právny predpis a náležite ho aj vyložili pri riešení otázky, či sú tu dôvody pre zastavenie konania.

Z dôvodov dovolania (bod III. dovolania) vyplýva, že žalobca naostatok ani nespochybňuje aplikáciu a výklad ustanovenia § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.; namieta, že súdy nižších stupňov nesprávne vyložili ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p., keď v svojich uzneseniach z 5. septembra 2012 č.k. 11 C 27/2012-66, resp. z 18. decembra 2012 sp. zn. 6 Co 294/2012 ustálili, že u neho nie sú podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Takéto odôvodnenie dovolania ale nie je ale spôsobilé spochybniť správnosť rozhodnutia súdov nižších stupňov o zastavení konania.

Na základe primeraného použitia § 159 ods. 1 O.s.p. (§ 167 ods. 2 O.s.p.) nadobúda uznesenie právoplatnosť v tých prípadoch, kedy ho už nie je možné napadnúť odvolaním a za splnenia zákonnej podmienky vyslovenej v ustanovení § 168 ods. 2 O.s.p., že bolo doručené.

Podľa § 170 ods. 1 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, súd je viazaný uznesením, len čo ho vyhlásil; ak nedošlo k vyhláseniu, len čo bolo doručené, a ak netreba doručovať, len čo bolo vyhotovené.

Podľa § 159 ods. 2 O.s.p. (§ 167 ods. 2 O.s.p.) výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

Podľa § 159 ods. 3 O.s.p. (§ 167 ods. 2 O.s.p.) len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Žalobca v žalobe, súdu doručenej 14. marca 2012, odvolávajúc sa na svoje pomery požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov Súd prvého stupňa uznesením z 5. septembra 2012 č.k. 11 C 27/2012-66 žiadosti nevyhovel. Odvolací súd uznesením z 18. decembra 2012 sp. zn. 6 Co 294/2012 rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Doručením žalobcovi 11. januára 2013 rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť. Súd prvého stupňa rozhodujúci po neúspešnej výzve žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku o tom, či sú tu podmienky pre zastavenie konania podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. bol viazaný právoplatným záporným rozhodnutím o návrhu žalobcu na jeho oslobodenie od súdnych poplatkov a pre prekážku už právoplatne rozhodnutej veci už nemohol nanovo skúmať, či o neho nie sú podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 O.s.p. Keďže žalobca proti uzneseniu odvolacieho súdu z 18. decembra 2012 sp. zn. 6 Co 294/2012 nepodal dovolanie, správnosť postupu a rozhodnutia odvolacieho súdu nemohol preskúmať ani dovolací súd. Žalobca proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu o zamietnutí jeho návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov podal na Ústavnom súde Slovenskej republiky sťažnosť, ktoré ale bolo uznesením z 23. septembra 2013 sp. zn. IV. ÚS 545/2013 odmietnuté.

Dovolací súd majúci na zreteli vyššie uvedené dospel k záveru, že dovolaním napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z 29. novembra 2013 sp. zn. 6 Co 144/2013 a jeho postupom, ktorý vydaniu predchádzal, nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože v súvislosti s dovolacím konaním mu žiadne trovy nevnikli .

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.